ଉମେଦ ଇଣ୍ଡସଟ୍ରିଜ ଏବଂ

ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଡେଭେଲପମେନ୍ଟ କୋ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

17 ଜାନୁଆରୀ, 1995

[କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଜାତା ଭି. ମନୋହର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ରାଜସ୍ଥାନ ସହରାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିନିୟମ, 1959 - ଧାରା 60- A - ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଚାରାଧୀନ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା - କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ସୁଧ ପରିମାଣ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣ ପାଇଁ ଦେୟ - ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ଦେୟ - କେବଳ ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ତାରିଖ ଠାରୁ ଅଧିକାର

ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ନିମନ୍ତେ ରାଜସ୍ଥାନ ସହରାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିନିୟମ, 1959 ର ଧାରା 52 ଅଧୀନରେ ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଜମିର ଦଖଲ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ । ଦାବିଦାରମାନେ ଅତିରିକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଏବଂ ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ରାଶି ଏବଂ ସୁଧ ଦାବି କରି ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 54 ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । 10% ସୁଧ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିବା ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଅପିଲ ଗୁଡ଼ିକ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି 9.2.1983 ତାରିଖର ତାଙ୍କ ଡିକ୍ରି ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସୁଧକୁ ହ୍ରାସ କରିଥିଲେ । ଏହି ରାୟ ବିରୋଧରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ପୁନରୀକ୍ଷଣକୁ ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଥିଲା । ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ଅପିଲ ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଧାରା 52(2) ଏବଂ 53(6)(a) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ 68/1984 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ, ଯାହା ମୂଳ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ 1/1984 କୁ ସଂଶୋଧନ କରିଥିଲା, ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ଥିଲା ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଧାରା 52(2) ଏବଂ 53(6)(a) ଅସିଦ୍ଧ ଥିଲା । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଉତ୍ତେଜନାମୂଳକ କରିବାକୁ ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିଲା କାରଣ

ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉତ୍ଥାପିତ ଏହି ଯୁକ୍ତି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅନୁସରଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ମାମଲାର ଫଏସଲା କରି, ଏହି ଅଦାଲତ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ: 1.1. ରାଜସ୍ଥାନ ସହରାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିନିୟମ, 1959ର ଧାରା 60- Aର ଅସ୍ଥାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ପଠନ ବୈଧାନିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବ ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 68/1984 ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଯାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ କିମ୍ବା ନିଆଯାଇଥାଏ କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ, ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଜିନିଷ କିମ୍ବା ଆଦେଶକୁ ପୁନର୍ବାର ଖୋଲାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହି ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତି କରାଯିବ ନାହିଁ ଯେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଜିନିଷ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894 (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ 1/1894) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ଭିନ୍ନ ଥିଲା, ତଥାପି, ଏହାର ସାକ୍ଷେପ ହୋଇ ଯେ ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ କିମ୍ବା ତା'ପରେ ନିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା କରାଯାଇଥିବା ଏପରି ବିଷୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କୌଣସି ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଏହି ଧାରା, ଅର୍ଥାତ୍ ଧାରା 60-A ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ହେବ, ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯିବ । ଏହି ବିଷୟକୁ ଉପ-ଧାରା (2) ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥାଏ, ଯଥା, ଉକ୍ତ ତାରିଖରେ କିମ୍ବା ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ସୁଧ ରାଶି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ଦେୟ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ହେବ ଏବଂ ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଉକ୍ତ ରାଶିରୁ କାଟିଦିଆଯିବ କିମ୍ବା ସମାଯୋଜିତ ହେବ । ଏହା ବିଚାରଧୀନ ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦ୍ୱାରା, ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ସୁଧ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ରାଶି) ଦେୟ ପରିମାଣ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାର କେବଳ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ଦିନଠାରୁ ରହିବ, ଏହା ପୂର୍ବରୁ ନୁହେଁ ।

[352-C-F]

1.2. ଧାରା 53 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଉପରେ ବାର୍ଷିକ 6% ହାରରେ ସରଳ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଧାରା 52 (2) ରେ ରହିଛି । ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଧିଗ୍ରହଣ

ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ରାଶି ଦେୟକୁ ଧାରା 53(6)(a) ବାଦ୍ ଦେଇଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ 68/1984 ର ପ୍ରାରମ୍ଭ, ଅର୍ଥାତ୍, 24 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1984 ପୂର୍ବରୁ, ଦାବିଦାରମାନେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନଥିଲେ । [353-G]

1.3. ଯେହେତୁ ଜିଲ୍ଲା ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ 9.2.83 ତାରିଖ ଅର୍ଥାତ୍ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ତେଣୁ ଦାବିଦାରମାନେ @30% ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନଥିଲେ । ତଥାପି, ଯେହେତୁ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଥିଲା, ସେମାନେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାରମ୍ଭ, ଅର୍ଥାତ୍ 1-8-1987 ତାରିଖ ଠାରୁ ଜିଲ୍ଲା ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣିତ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ଦେୟ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, 15% ହାରରେ ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ରାଶି ଦେୟ ପାଇଁ ହକଦାର ଥିଲେ । 1.1.1987 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିବାବେଳେ ସୁଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଦାବିଦାରମାନେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କେବଳ 1.9.87 ତାରିଖରେ ଏବଂ ପରଠାରୁ 1.8.1987 ତାରିଖରୁ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ସୁଧ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ । ତେଣୁ, ଦେୟ କିମ୍ବା ଜମା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ବର୍ଷ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ଦାବିଦାରମାନେ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ 15% ସୁଧ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ । [353-A-C]

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 1299/1988

S.B.C.R.P. ସଂଖ୍ୟା 498/1983 ରେ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 22.7.87 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବି. ବି. ବେରୀ ଏବଂ ଇନ୍ଦ୍ର ମକୱାନା ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବି. ଡି. ଶର୍ମା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

ପୁନରୀକ୍ଷଣ ସଂଖ୍ୟା 265/1983 ଏବଂ ସମୂହରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ 22.7.1987 ତାରିଖର ରାୟରୁ, ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ।

ସହରାଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ପାଇଁ 39875 ଏକର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଉପରେ ରାଜସ୍ଥାନ ସହରାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିନିୟମ, 1959, ସଂକ୍ଷେପରେ ଅଧିନିୟମ, ର ଧାରା 52 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା 10.10.1974 ତାରିଖରେ ରାଜ୍ୟ ରାଜପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଜମିର ଦଖଲ 10.10.1974 ତାରିଖରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଯଦିଓ ଅପିଲକାରୀ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ଦାବି କରିଥିଲେ, ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ 18.4.1980 ତାରିଖର ତାଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ବର୍ଗ ୟାର୍ଡ ପିଛା @13.50 ଟଙ୍କା ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ, ଅପିଲକାରୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 54 ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ରାଶି ଏବଂ ସୁଧ ଦାବି କରି ଅପିଲ ଦାୟର କରିଥିଲେ । 10% ସୁଧ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିବା ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଅପିଲ ଗୁଡ଼ିକ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି ତାଙ୍କ ସାଧାରଣ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ 9.2.1983 ତାରିଖର ଡିକ୍ରି ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ ବର୍ଗ ୟାର୍ଡ ପିଛା @ 49.50 ଟଙ୍କା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ 10 ଅକ୍ଟୋବର, 1974 ଠାରୁ ସୁଧକୁ 10% ରୁ 6%କୁ ହ୍ରାସ କରିଥିଲେ । ତଥାପି ଆହୁରି ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ଅପିଲକାରୀମାନେ ଏହି ମାମଲାର ପୁନରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସଂଶୋଧନ ହେଉଛି 498/83, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ସାଧାରଣ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବରୁ 22.7.1984 ତାରିଖରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ଏହି ଆବେଦନ ।

ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ଥାପିତ ଏକମାତ୍ର ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ଧାରା 52(2) ଏବଂ 53(6)(a) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ 68/1984 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ, ଯାହା ମୂଳ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ 1/1984 କୁ ସଂଶୋଧନ କରିଥିଲା, ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ଅଟେ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଧାରା 52(2) ଏବଂ 53(6)(a) ଅସିଦ୍ଧ ଅଟେ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଯଦିଓ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହି ଯୁକ୍ତି ଉତ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅନୁସରଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା କିମ୍ବା ଏଠାରେ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲିଖିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସାମ୍ବିଧାନିକତାକୁ ଆପତ୍ତି କରି କୌଣସି ସ୍ୱାଧୀନ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଏହି ଅପିଲରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଉତ୍ତେଜନାମୂଳକ କରିବାକୁ ଆମେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । ତେବେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ 68/1984 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଏବଂ ଯେପରି ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ

ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ କରିବାର ଯତ୍ନଭାର ରାଜସ୍ଥାନ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1953ବହନ କରିଛି । ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, 1.8.1987 ତାରିଖ ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 29/1987 ଦ୍ୱାରା ବିଧାନସଭା ଏହାକୁ ସଂଶୋଧନ କରିଥିଲେ । ସେହିଭଳି ଭାବରେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମଟି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 60- A ର ଅସ୍ଥାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଯତ୍ନ ନେଇଛି, ଯାହା ଏହିପରି ଅଟେ:

"60- A. ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଚାରାଧୀନ ମାମଲା ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା । ---- (1) ଧାରା 52 ର ଉପଧାରା (1) ରେ ଅନ୍ୟଥା ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଯେଉଁଠାରେ ରାଜସ୍ଥାନ ସହରାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ (ସଂଶୋଧନ) ଅଧ୍ୟାଦେଶ, 1987 ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖରେ ବିଚାରଧୀନ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ (ଏହା ପରେ ଏହି ଧାରାରେ ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ), ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଜିନିଷ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି, ନିଷ୍ପାଦନ ହୋଇଛି କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ଯାହା ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଥିଲା, ଏହିପରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ପୁନର୍ବାର ଖୋଲାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହି ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତି କରାଯିବ ନାହିଁ ଯେ ଏହିପରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଜିନିଷ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ 1/1894) (ଏହା ପରେ ଏହି ଧାରାରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ ଭାବରେ ସୂଚିତ) ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଭିନ୍ନ ଥିଲା, ତଥାପି ଏହାର ସାକ୍ଷେପ ହୋଇ ଯେ ଯେ ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ କିମ୍ବା ତା'ପରେ ନିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା କରାଯାଇଥିବା ଏପରି ବିଷୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କୌଣସି ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଏହି ଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ହେବ, ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ।

(2) ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ତାରିଖରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ସୁଧ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ଦେୟ ହେବାକୁ ଥିବା ରାଶି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଦେୟ ହେବ ଏବଂ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅର୍ଥ ଉକ୍ତ ରାଶିରୁ କାଟି ଦିଆଯିବ କିମ୍ବା ତା'ସହିତ ସମାଯୋଜନ କରାଯିବ ।

(3) & (4) x x x x x x

(5) ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖରେ ବିଚାରଧୀନ ଥିବା କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣର ପରିମାଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ, ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ଧାରା 53ର ଉପଧାରା (6) ର ଖଣ୍ଡ (b) ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା, ସେହି ତାରିଖରେ ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟକୁ, ଯାହା ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଥିଲା, ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବ ।

(6) ଧାରା 54 କିମ୍ବା ଧାରା 56 ଅନୁଯାୟୀ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଏକ ଅପିଲ କିମ୍ବା ଧାରା 55 କିମ୍ବା ଧାରା 59 ଅନୁଯାୟୀ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଏକ ବିବାଦ ଯାହା ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖରେ ବିଚାରଧୀନ ଥିଲା, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ତାହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବ ।

ଏହାର ଏକ ପଠନ ବୈଧାନିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିବ ଯେ 1984ର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 68/84 ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଯାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ କିମ୍ବା ନିଆଯାଇଥାଏ କିମ୍ବା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ, ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଜିନିଷ କିମ୍ବା ଆଦେଶକୁ ପୁନର୍ବାର ଖୋଲାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସମୀକ୍ଷା କରାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହି ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତି କରାଯିବ ନାହିଁ ଯେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଜିନିଷ କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894 (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ 1/1894) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ଭିନ୍ନ ଥିଲା, ତଥାପି, ଏହାର ସାକ୍ଷେପ ହୋଇ ଯେ ଯେ ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ କିମ୍ବା ତା'ପରେ ନିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା କରାଯାଇଥିବା ଏପରି ବିଷୟରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କୌଣସି ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଏହି ଧାରା, ଅର୍ଥାତ୍ ଧାରା 60-A ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ହେବ, ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯିବ । ଏହି ବିଷୟକୁ ଉପ-ଧାରା (2) ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥାଏ, ଯଥା, ଉକ୍ତ ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ସୁଧ ରାଶି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ଦେୟ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ) ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ହେବ ଏବଂ ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଦେୟ ଅର୍ଥ ଉକ୍ତ ରାଶିରୁ କାଟିଦିଆଯିବ କିମ୍ବା ସମାଯୋଜିତ ହେବ । ଏହା ବିଚାରଧୀନ ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଲାଗୁ

କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦ୍ୱାରା, ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଯେ କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ସୁଧ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ରାଶି) ଦେୟ ପରିମାଣ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାର କେବଳ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ଦିନଠାରୁ ରହିବ, ଏହା ପୂର୍ବରୁ ନୁହେଁ ।

ଧାରା 53 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଉପରେ ବାର୍ଷିକ 6% ହାରରେ ସରଳ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଧାରା 52 (2) ରେ ରହିଛି । ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ରାଶି ଦେୟକୁ ଧାରା 53(6)(a) ବାଦ୍ ଦେଇଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ 68/1984 ର ପ୍ରାରମ୍ଭ, ଅର୍ଥାତ୍, 24 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1984 ପୂର୍ବରୁ, ଦାବିଦାରମାନେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନଥିଲେ ।

ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ *ରଘୁବୀର ସିଂହ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*, [1989] 3 SCR 316 ମାମଲାରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର ଉପସ୍ଥାପନ ତାରିଖ ଏବଂ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ କିମ୍ବା ସନ୍ଦର୍ଭ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଚାରଧୀନ ଥିବା ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ରାଶି ଦେୟ ହେବ । ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଯେ ଜିଲ୍ଲା ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା 9.2.83 ତାରିଖ ଅର୍ଥାତ୍ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ପ୍ରାରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଦାବିଦାରମାନେ @30% ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ରାଶି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ତଥାପି, ଯେହେତୁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ବିଚାରଧୀନ ଅଛି, ସେମାନେ ଅଧିନିୟମ ପ୍ରାରମ୍ଭ ହେବା ତାରିଖ, ଅର୍ଥାତ୍ 1-8-1987 ରୁ ଜିଲ୍ଲା ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣିତ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେୟ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 15% ହାରରେ ମାନସିକ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଜନିତ ସହାୟତା ରାଶି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ସୁଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, 1.1.1987 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିବାବେଳେ ଦାବିଦାରମାନେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କେବଳ 1.9.87 ତାରିଖରୁ ଏବଂ ପରଠାରୁ 1.8.1987 ତାରିଖରୁ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ 9% ସୁଧ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ତେଣୁ, ଦେୟ କିମ୍ବା ଜମା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ବର୍ଷ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ଦାବିଦାରମାନେ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ 15% ସୁଧ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । କେ.ଏସ୍. ପରିପୂର୍ଣ୍ଣନ ବନାମ କେରଳ ରାଜ୍ୟ, [1994] 5 SCC 593 ମାମଲାରେ ଧାରା

23(1-A) ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ସମ୍ପର୍କରେ ଏହି ଅଦାଲତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ଯଦି ଦେୱାନୀ ଅଦାଲତରେ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଚାରାଧୀନ ନଥିଲା, ତେବେ ଦାବିଦାରମାନେ ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣ ପାଇବା ପାଇଁ ହକଦାର ହେବେ ନାହିଁ । ଯେହେତୁ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ କେବଳ 1.8.1987 ରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା, ତେଣୁ ଦାବିଦାରମାନେ ମଧ୍ୟ ଧାରା 23(1-A) ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ପାଇବା ପାଇଁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି ।

କେବଳ ଉପରୋକ୍ତ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏ. ଜି. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷା ରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:

ସୁଶ୍ରୀ ସଙ୍ଗୀତା ଲେଙ୍କା,
ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ